

KIRJANDUSE AINEKAVA

gümnaasiumi 12.klassile

1.Õppeesmärgid:

12. klassi kirjanduse õpetamisega taotletakse, et õpilane:

1. loeb ja väärtustab vene, maailmakirjanduse olulisemaid autoreid ja kirjandusteoseid;
2. väärtustab kirjanduse ühiskondlikku, ajaloolist ja kultuurilist tähtsust ning kirjanikku kui loojat ja mõistab kirjandusega seotud elukutsete ja ametite sisu ning väärtust ühiskonnale;
3. väärtustab kirjandust kui tunde- ja kogemusmaailma rikastajat ning kujutus- ja mõttemaailma arendajat;
4. loeb nii proosat, luulet kui ka draamat, tunneb tähtsamaid kirjandusvoole ja -žanre ning eristab kirjandusteksti poeetilisi võtteid ja peamisi kujundeid;
5. mõistab sõnakunsti väljendusvahendite mitmekesisust ning nende erinevusi ja sarnasusi võrreldes teiste kunstiliikidega (teater, film, kunst, muusika);
6. tajub kirjandusteksti mitmeti tõlgendatavust, erinevate kultuurikontekstide tausta teose mõistmisel ning näeb kirjanduses inimese ja maailma mõistmise mudelit;
7. kujundab endast teadlikku lugejat, kes kirjanduse toel arendab oma eetilisi ja esteetilisi väärtushinnanguid ning maailmavaadet;
8. analüüsib kriitiliselt erinevaid kirjandusteoseid ja infoallikaid, arendab nii suulist kui ka kirjalikku väljendus- ja arutlusoskust ning loovust.

2. IV kursuse „20. sajandi II poole ja 21. sajandi alguse kirjandus“ õppesisu – 35 tundi

Temaatika

Inimese võõrandumise probleem tänapäeva maailmas (Albert Camus, Franz Kafka).
Luuletaja saatus ja tema ettemääratus kannatustele (Boriss Pasternak, Marina Tsvetajeva, Jossif Brodski).

Sõja traagika maailmakirjanduses (Ernest Hemingway, Emmanuil Kazakevitš, Boriss Vassiljev). Isiksus ja totalitaarne süsteem (Aleksandr Solženitsõn).

Sulaaeg elus ja kirjanduses. Estraadiluule ja autorilaul (Andrei Voznessenski, Robert Roždestvenski, Jevgeni Jevtušenko, Vladimir Vössotski, Bulat Okudžava).

Inimese kujunemise, tõeliste ja näiliste väärtuste äratundmise teema (Jerome Salinger, Viktor Pelevin).

Nüüdisaja põhiprobleemid. Kõlbelise valiku probleem (Juri Trifonov, Aleksandr Vampilov, Sergei Dovlatov, Vjatšeslav Pjetsuhh, Vladimir Makanin, Ljudmila Petruševskaja, Ljudmila Ulitskaja, Tatjana Tolstaja, Ken Kesey).

Kirjandusteost illustreeriv ekraniseering ning kirjandusteose loominguline töötlus.

Kirjandusteose ja filmi võrdlev analüüs.

Mõisted

Eksistentsialism, kaotatud põlvkond, bardiluule, estraadiluule, postmodernism, julm realism.

Arutlustemasid

Inimene ajalookeerises. Kõlbelise valiku probleem. Inimene sõjas. Kaotatud põlvkonna tragöödia. Individuaalse õnne probleem julmas maailmas. Materiaalsed ja vaimsed väärtused. Üksindus inimeste keskel. Ükskõiksuse teema. Inimese vabadus ja mittevabadus.

Teoseid terviklikuks käsitlemiseks

Lugemiseks ja terviklikuks käsitlemiseks valitakse alljärgnevast loendist vähemalt **kuus proosa- või draamateost ja luuletusi**:

- Franz Kafka „Metamorfoos“ (2 t.)
- Marina Tsvetajeva ja Boriss Pasternaki luuletused valikuliselt (3 t.)
- Ernest Hemingway „Hüvasti, relvad!“ (ülevaade) (2 t.)
- Boriss Vassiljev „Aga koidikud on siin vaiksed ...“ (6 t.)
- Aleksandr Solženitsõn „Üks päev Ivan Denisovitši elus“ (4 t.)
- Andrei Voznessenski luuletused, Jevgeni Jevtušenko luuletused, Bulat Okudžava luuletused, Robert Roždestvenski luuletused, Vladimir Vössotski luuletused; (6 t.)
- Aleksandr Vampilov „Vanem poeg“ (4 t.)
- Jossif Brodski luuletused (1t.)
- Ljudmila Petruševskaja „Oma ring“, „Must palitu“, „Daam koertega“ jt (3 t.)
- Tatjana Tolstaja „Sonja“, „Luuletaja ja muusa“ jt (2 t.)
- Viktor Pelevin „Putukate elu“ (2 t.)

12. klassi IV kursuse lõpul õpilane:

- 1) iseloomustab õppematerjalidele toetudes ajastu kirjandust ja tähtsamaid žanre ning nimetab autoreid ja nende teoseid;
- 2) analüüsib ning tõlgendab loetud luuletuste, proosateoste sisu- ja vormivõtteid: nimetab teema, sõnastab probleemi ning peamõtte, iseloomustab tegevusaega ja -kohta, jutustaja vaatepunkti, tegelaste suhteid, olustikku, sündmustikku ning kompositsiooni;
- 3) mõistab ning hindab kirjandusteoste humanseid, eetilisi ja esteetilisi väärtusi;
- 4) väljendab oma argumenteeritud arvamust loetud teosest suulises ja kirjalikus vormis ning vormistab neid korrektselt;
- 5) teeb loov- ja uurimistöid ning ettekandeid;
- 6) on tervikuna läbi lugenud ja analüüsinud vähemalt kuus proosa- või draamateost, tunneb teoste ning nende autorite kohta üldises kultuuri- ja kirjandusloos.

4. Hindamine

- Kujundav hindamine
- Jooksev hindamine
- Kokkuvõttev (kursus)

Kursuse jooksul õpilane peab saama 3-4 jooksvat hinnet, mille alusel saab panna kursuse lõpliku hinne.

Jooksev hindamine sisaldab:

- Hinded suulise vastuse koostamisele
- Hinded kirjaliku töö eest (kirjand, narratiiv, esse, õigekeelsuse testid ja komplektse teksti analüüs)
- Hinded kirjalikke ja suuliste küsimuste vastuste eest
- Hinded loominguliste tööde eest
- Hinded peast oskamise eest
- Hinded ilmekat luuletekste lugemises ja ümberjutustamise rollides.
- Hinded erinevate veebiallikate kasutamise eest
- Hinded üldistava kontrolltööde eest

Igal kursusel viiakse läbi 1 kirjalik kontrolltöö kursuse lõpus.

Hinne	IV kursus
5	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab õppematerjalidele toetudes ajastu kirjandust ja tähtsamaid žanre ning nimetab autoreid ja nende teoseid; • analüüsib ning tõlgendab loetud luuletuste, proosateoste sisu- ja vormivõtteid: nimetab teema, sõnastab probleemi ning peamõtte, iseloomustab tegevusaega ja -kohta, jutustaja vaatepunkti, tegelaste suhteid, olustikku, sündmustikku ning kompositsiooni; • mõistab ning hindab kirjandusteoste humaanseid, eetilisi ja esteetilisi väärtusi; • väljendab oma argumenteeritud arvamust loetud teosest suulises ja kirjalikus vormis ning vormistab neid korrektselt; • teeb loov- ja uurimistöid ning ettekandeid; • on tervikuna läbi lugenud ja analüüsinud vähemalt kuus proosa- või draamateost, tunneb teoste ning nende autorite kohta üldises kultuuri- ja kirjandusloos.
4	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab õppematerjalidele toetudes ajastu kirjandust ja tähtsamaid žanre ning nimetab autoreid ja nende teoseid; • analüüsib ning tõlgendab loetud luuletuste, proosateoste sisu- ja vormivõtteid: nimetab teema, sõnastab probleemi ning peamõtte, iseloomustab tegevusaega ja -kohta, jutustaja vaatepunkti, tegelaste suhteid, olustikku, sündmustikku ning kompositsiooni, aga esineb vead; • osaliselt mõistab ning hindab kirjandusteoste humaanseid, eetilisi ja esteetilisi väärtusi; • väljendab oma argumenteeritud arvamust loetud teosest suulises ja kirjalikus vormis; • teeb loov- ja uurimistöid ning ettekandeid; • on läbi lugenud ja analüüsinud vähemalt kuus proosa- või draamateost.
3	<ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab õppematerjalidele toetudes ajastu kirjandust ja tähtsamaid žanre ning nimetab autoreid ja nende teoseid, aga esineb ebakõlad; • analüüsib ning tõlgendab loetud luuletuste, proosateoste sisu- ja vormivõtteid: nimetab teema, sõnastab probleemi ning peamõtte, aga esineb vead; • osaliselt mõistab ning hindab kirjandusteoste humaanseid, eetilisi ja esteetilisi väärtusi; • väljendab oma arvamust loetud teosest suulises ja kirjalikus vormis, aga esineb vead; • teeb loov- ja uurimistöid ning ettekandeid; • on läbi lugenud ja analüüsinud vähemalt 3 proosa- või draamateost.
2	<ul style="list-style-type: none"> • Teab vähem kui 49% vaadeldava temaatika küsimustele vastusi

5. Õppekirjandus:

1. В. Чалмаев «Русская литература XX века», издательство «Avita», 2001

6. Õppevahendid

- Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), ümarlauavestlusteks, rühmatööks.
- Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni.
- Tundides kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid, sh netisõnaraamatuid.
- Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis ja kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.